

Paweł Szerszeń

Sprawozdanie z VII
Międzynarodowej Konferencji
Naukowej pt. "Wschód-Zachód.
Dialog języków i kultur", Instytut
Neofilologii Akademii Pomorskiej w
Słupsku : (Słupsk 24-25 września
2009)

Lingwistyka Stosowana / Applied Linguistics / Angewandte Linguistik nr 2,
323-327

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Wschód-Zachód. Dialog języków i kultur”. Instytut Neofilologii Akademii Pomorskiej w Słupsku (Słupsk 24–25 września 2009)
Paweł SZERSZEŃ

W dniach 24–25 września 2009 roku odbyła się w Słupsku VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Wschód-Zachód. Dialog języków i kultur”, która została zorganizowana przez Instytut Neofilologii w jubileuszowym czterdziestym roku powstania Akademii Pomorskiej w Słupsku. Ideą przewodnią konferencji była kontynuacja tematyki poprzednich międzynarodowych spotkań naukowych, oscylujących wokół zagadnień literaturoznawczych, językoznawczych, kulturoznawczych i glottodydaktycznych, pozwalających na zbliżenie różnych dyscyplin naukowych, metod badawczych oraz refleksję nad współpracą i perspektywami rozwoju poszczególnych dyscyplin. Do zaproponowanych przez organizatorów kierunków refleksji badawczej należały następujące obszary: kontekst historyczno-kulturowy europejskich związków literackich, języki nowożytne: tradycje i współczesność, dialog kulturowy jako integracyjne uniwersum oraz współczesne wyzwania i nowe perspektywy glottodydaktyczne. Tematyka konferencji wzbudziła szerokie zainteresowanie nie tylko wśród licznie (ponad 80 osób) przybyłych lingwistów i filologów obcych z Polski, ale również z Białorusi (Mińsk), Niemiec (Berlin, Erlangen), Rosji (Moskwa) i Ukrainy. Językami roboczymi konferencji były: język polski, angielski, niemiecki i rosyjski.

Uroczyste otwarcie konferencji nastąpiło o godzinie 10.00 w auli Instytutu Neofilologii Akademii Pomorskiej. Wszystkich zebranych powitali kolejno Prorektor ds. Nauki Akademii Pomorskiej prof. dr hab. Zbigniew Mudryk, Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego prof. dr hab. Tadeusz Osuch oraz Dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego prof. dr hab. Danuta Gierczyńska.

Po części plenarnej rozpoczęły się obrady w sekcjach angielskiej, niemieckiej i rosyjskiej, które trwały dwa dni.

W związku z tym, że autor niniejszego sprawozdania uczestniczył w obradach językoznawczo-glottodydaktycznej sekcji niemieckojęzycznej, przedmiotem bardziej szczegółowego opisu są referaty zaprezentowane w tejże sekcji. Referaty wygłoszone w pozostałych sekcjach wymienione zostały w drugiej części sprawozdania.

W ramach językoznawczo-glottodydaktycznej sekcji niemieckojęzycznej zaprezentowano łącznie osiemnaście referatów. W pierwszej kolejności wymieniam te z nich, których autorzy podejmowali zagadnienia językoznawcze i translatoryczne. Poruszyli oni następujące tematy badawcze: analiza użycia anglicyzmów w niemiecko- i polskojęzycznych tekstach z zakresu gospodarki na przykładzie sprawozdań finansowych (*Anglizismen in den polnischen und deutschen Geschäftsberichten*, Artur Dariusz Kubacki), występowanie frazeologizmów w reklamach ogłosze-

niowych na przykładzie wybranych tekstów ogłoszeń z tygodnika „Spiegel” (*Zur Verwendung von Phraseologismen in der Anzeigenwerbung*, Hanna Stypa), analiza porównawcza wyrażen *fotel/krzesło – Sessel/Stuhl*, z uwzględnieniem uwarunkowanych historycznie i socjokulturowo różnic w leksyce niemieckiej i polskiej (*Zum konventionellen Sprachgebrauch am Beispiel der Bezeichnung der Sitzgelegenheiten in der polnisch-deutschen Konfrontation*, Izabela Bawej), uwarunkowane historycznie, społecznie i kulturowo kształtowanie się bielsko-bialskich „wypjęzycznych” jako ostoji istnienia staroniemieckich dialektów na obszarze Górnego Śląska (*Der Bielitz-Biala Dialekt. Entstehung einer Sprachinsel*, Dariusz Chrobak), najnowsze zapożyczenia leksykalne z języka niemieckiego w języku kaszubskim na przykładzie dialektu gowidlińskiego (*Zu einigen Fällen neuester deutscher lexikalischer Entlehnungen im Kaschubischen in statu nascendi*, Piotr Bartelik), krytyczna ocena tekstu naukowego jako gatunku pełniącego funkcje ogólnospołeczne (*“Einer plagt sich immer, Leser oder Schreiber.“ Wenn die Sprache das Verstehen unmöglich macht oder: (Warum) Können wissenschaftliche Texte von gewöhnlichen Sterblichen (kaum) verstanden werden?*, Waldemar Jagodziński), propozycja kompleksowego rozwiązania problemu wymiany ogólnogermańskich spółgłosek w obszarze obstruentów, polegająca na uwzględnieniu rekonstrukcji starogermańskiej prozodii segmentalnej oraz wzmocnieniu bądź osłabieniu napięcia artykulatoryjnego obstruentów (*Einige Streiflichter auf den Lautwandel in der Germania*, Michail L. Kotin), status parentezy jako kategorii o strukturze prototypowej (teoria prototypów), (*Prototypische und nicht prototypische Perenthesen*, Klaudia Prokopczuk), wpływy języka i kultury staropruskiej na kształtowanie się imion na Warmii i Mazurach (*Altpreußische Überreste in den in Ermland und Masuren vorkommenden Personennamen*, Grażyna Łopuszańska), krytyczna ocena (sub)klasyfikacji niemieckich czasowników czynnościowych we współczesnej lingwistyce z próbą własnej dyferencjacji (*Zur Subklassifizierung der Geschehens-/Ereignisverben*, Oleksij Prokopczuk), użycie mowy zależnej jako problem lingwistyczny oraz translatoryczny (*Der Referatkonjunktiv aus linguistisch- translatorischer Sicht*, Mariola Smolińska), problem tłumaczenia na język niemiecki polskich czasowników typu „dogotować” (*Die polnischen Verben des Typs “dogotować“ aus der Sicht eines Germanisten*, Grażyna Kulpa-Woś).

Wśród podjętych zagadnień glottodydaktycznych wymienić natomiast należy: rozwój autonomicznych strategii uczenia się na podstawie refleksji studentów nad własną (samosterowalną) pracą podczas nauki języka (*Das Lernen lernen – die Studenten im Fremdsprachenlehrerkolleg in Koszalin und ihre Tipps zum selbstständigen Lernen*, Beata Koronkiewicz), ewaluację niemieckojęzycznych tekstów internetowych w nauczaniu/uczeniu się języka niemieckiego jako obcego w odniesieniu do polskiego systemu szkolnego (*Kriterien der glottodidaktischen Analyse der deutschsprachigen Internettexpte im DaF-Unterricht an polnischen Schulen*, Paweł Szerszeń), obecny stan i perspektywy rozwoju nauczania i uczenia się języków obcych w Polsce (*Gegenwärtige Herausforderungen und neue glottodidaktische Perspektiven in Polen*, Marek Laskowski), pojęcie kompetencji kulturowej i jej znaczenie w procesie glottodydaktycznym (*Kultur erlernen, aber wie? Überlegun-*

gen zum Begriff "kulturelle Kompetenz" und seinen glottodidaktischen Konsequenzen, Agnieszka Wolak), typologię cech nauczyciela języków obcych uczestniczących w nauczaniu osób dorosłych (*Tätigkeitsmerkmale von Fremdsprachenlehrern in der Erwachsenenbildung*, Monika Bielska), funkcje stereotypów, przesądów i kontekstów politycznych w zorientowanym interkulturowo nauczaniu języka niemieckiego jako obcego w Polsce (*Die Bedeutung von Stereotypen, Vorurteilen und politischen Kontexten für den interkulturell orientierten DaF-Unterricht in Polen*, Maciej Mackiewicz).

W niemieckojęzycznej sekcji literaturoznawczej wygłoszono następujące referaty:

Zwischen Verherrlichung und Ablehnung. Die Allegorie im literaturtheoretischen Diskurs von Gottsched bis Lessing (Krzysztof Tkaczyk), *Ich finde in der Menschenatur eine entsetzliche Gleichheit*. Georg Büchners emanzipatorisches Gedankengut (Anna Mrożewska), *Plädoyers für ein Auslaufmodell. Über einige Schriften der Romantiker zu Universität und ihrer Reform* (Dorota Masiakowska-Osses), *Brücke-Künstler als Brückenbauer zwischen Ost und West. Pommern im Oeuvre von Pechstein und Schmidt-Rottluff anhand von ausgesuchten Beispielen aus dem deutschen Kunsthandel der letzten Jahre* (Krzysztof Rumiński), *Zur zeitgenössischen Fontane – Rezeption im Polen des 19. Jahrhunderts* (Barbara Widawska), *Deutsche Reisen nach Russland und Sibirien im 19. und Anfang 20. Jahrhunderts im europäischen Kontext* (Monika Tokarzewska), *Die Rezeption des polnischen Schrifttums im Königlichen Preußen am Beispiel der deutschsprachigen Zeitschrift "Thornische Nachrichten von Gelehrten Sachen"* (Katarzyna Szczerbowska-Prusevicius), *Das poetische Schöpfungsprinzip. Rainer Maria Rilkes Russland-Reisen mit Lou Andreas-Salomé und ihr poetischer Ertrag* (Klaus Hammer), *Eros im Schatten von Thanatos. Zum Motiv der unerfüllten Liebe in den Erzählungen "Die Betrogenen" von Thomas Mann und "Der Kalmus" von Jarosław Iwaszkiewicz* (Edyta Trębacz-kiewicz), *Der literarische Außenseiter als Grenzübergänger in Michail Lermontows "Ein Held unserer Zeit" und Hermann Hesses "Der Steppenwolf"* (Andriej Kotin), *Dekonstruktion der Mutterschaft in der zeitgenössischen polnischen und deutschsprachigen Literatur* (Agnieszka Jezierska-Wiśniewska), *Holocaust in der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur* (Magdalena Daroch), *"Sind sie zu fremd, bist du zu deutsch?" - Untersuchungen zur gegenwärtigen deutschsprachigen Migrantenliteratur* (Joanna Flinik), *Zum Konzept des multikulturellen Dialogs bei dem syrisch-deutschen Schriftsteller Rafik Schami* (Anna Szyndler), *Geschichte im Zerrbild der Groteske. Zu Thomas Brussigs Wenderoman "Helden wie wir"* (Damián Woś).

W sekcji języka angielskiego przedstawiono zaś następujące referaty: *A dialogue with heroism: Images of war in The life and death of colonel Blimp, The cruel sea and Out of battle* (David Malcolm), *An emic perspective on personality characteristics of highly able foreign language learners. Two case studies of multilingual oriental philology students* (Adriana Biedroń), *Odrodzenie książki irlandzkiej w kontekście polityki językowej w okresie kształtowania się nowego państwa* (Anna Cisło), *Traditional and modern features of legal Greek language* (Karolina

Gortych), *Cultural Integration in the Information and Computing Technology Dependent Civilization* (Agnieszka Jarzewicz), *The past is a foreign country: how metaphors help us grasp the idea of the past and of its representation in historical fiction* (Piotr Kallas), *Emergentism and its implications for language pedagogy* (Hadrian Lankiewicz), *Statek jako uniwersum, podróż jako poszukiwanie sensu życia: znaczenie i rola tradycji śródziemnomorskiej u Josepha Conrada* (Joanna Skolik), *Barwa szara w języku polskim i angielskim* (Danuta Stanulewicz), *Black Atlantic in Caryl Phillips' fiction* (Daniel Vogel), *The first year of teaching in the English Language Classroom* (Dorota Werbińska), *Poland and Britain – the encounter of cultures in the early 1940's* (Klaudiusz Bobowski), *Walter Map's wicked women: female figures in Walter Map's De nugis curialium* (Idalia Smoczyk-Jackowiak), *The role of contrastive discourse analysis in language studies* (Katarzyna Zychowicz).

Tematyka referatów w sekcji rosyjskojęzycznej oscylowała wokół zagadnień literaturoznawczo-kulturoznawczych (Rosja i Europa) oraz translatoryczno-glotodydaktycznych. W ramach pierwszej grupy tematycznej zaprezentowano następujące referaty: *«I стуюнать століття по мені...» Скіфська культура у художній і науковій спадщині Б. Мозалевського* (Walentyna Nariwska), *Влияние раннего творчества Максима Горького на польскую «деревенскую» прозу (на избранных примерах)* (Irena Rudziewicz), *Na styku dwóch kultur (Jewhen Hrebinka i inni pisarze "ukraińskiej szkoły w literaturze rosyjskiej")* (Anna Horniatko-Szumiłowicz), *О «моральной победе поколения символистов»... М. Волошин об Андри де Ренье* (Swietłana Koczietowa), *«Пирамида света» в последнем романе Л.М. Леонова* (Amina Gazizowa), *Образ России и Америки в творчестве Ю. Дружникова* (Galina Nefagina), *В поисках экзистенциального сознания: Вирджиния Вулф и Андрей Платонов* (Anna Stiepanowa), *Традиции европейского плутовского романа в Похождениях факира... В. Иванова (сюжет и внутренняя форма)* (Stanisław Spiridonow), *W kregu mistycznych настроjów Aleksandra I* (Jolanta Kazimierczyk), *Kultura arabsko-muzułmańska wobec cywilizacji Zachodu we współczesnej francuskojęzycznej literaturze Maghrebu* (Maria Gubińska), *Konfederatów barskich podróże w głąb Rosji (Karol Lubisz-Chojecki, Thesby de Belcour)* (Magdalena Dąbrowska), *Мария Баширицева как феномен культурной топологии Запада и Востока* (Ilona Dorogań), *Karamazowie w ojczyźnie Hipolita S. («Pornografia» W. Gombrowicza i «Bracia Karamazow» F. Dostojewskiego), czyli o dialogu kulturowym w aspekcie dualistyczno-esencjonalistycznej koncepcji bytu* (Paulina Bogusz), *Польская тема в трилогии В. Аксенова «Московская сага»* (Irina Lach), *Dylematy wolności w prozie W. Grossmana* (Piotr Gancarz), *«Чайка» А. П. Чехова на подмостках польских театров на рубеже XX-XXI веков* (Tadeusz Osuch, Grażyna Lisowska), *Гоголевские мотивы и знаки в прозе Михаила Кураева* (Tatiana Pudowa), *Литературоведческие аспекты перевода на польский язык рассказов Юрия Дружникова* (Marta Bączkowska), *Вопросительные конструкции как «мост понимания» между людьми и культурами (коммуникативный аспект анализа)* (Elena Rogozina)

W ramach podsekcji poświęconej problemom przekładu i glottodydaktyce wygłoszono następujące referaty:

Мир ассоциаций в русском и польском языковых подстандартах (Gustaw Akartel), *Проблемы перевода разговорной речи на польский язык на примере повести Л. Улицкой «Сонечка»* (Danuta Gierczyńska), *Особенности перевода гендерно-маркированной лексики в текстах газетного дискурса* (Natalia Zinukowa), *Kontekst kulturowy a problemy przekładu (na materiale renesansowej literatury polskiej i czeskiej)* (Klaudia Koczur-Lejk), *Обучение иностранным специальным языкам с точки зрения лексикографии* (Łukasz Karpiński), *Язык произведений массовой литературы (на материале романов Александры Марининой)* (Grażyna Lisowska), *Rzeczownikowe i przymiotnikowe derywaty paradygmatyczne oraz prefiksalne z ne- we współczesnym języku ukraińskim* (Mirosława Czetyrba-Piszczako), *Анимализмы в русских и турецких фразеологизмах* (Aleksander Kaliuta), *Польские вкрапления в русском тексте* (Zoka Nowożenowa), *Wpływ czynników określających stopień trudności językowej tekstów rosyjskojęzycznych na ich czytelność* (Katarzyna Wądołowska-Lesner), *Z badań nad wizerunkiem nauczyciela języka rosyjskiego (na podstawie opinii studentów III i V roku Filologii Rosyjskiej UAM w Poznaniu)* (Joanna Frąckowiak), *«Просто наступила зима» – nietypowa lekcja powtórzeniowa na materiale podręcznika «Вот и мы»* (Małgorzata Wiatr-Kmieciak), *Принцип коммуникативности и принцип учета родного языка в обучении русскому языку польских студентов-русистов* (Aleksandra Klimkiewicz), *Роль и место аббревиатур в современных специальных языках (на примере русского языка делового общения)* (Stanisław Szadyko).

Podsumowując, należy zauważyć, iż konferencja „Wschód-Zachód” odniosła duży sukces, a jej cele zostały osiągnięte. Szczególne podziękowania należą się zarówno Komitetowi Organizacyjnemu konferencji, jak i wszystkim pozostałym osobom zaangażowanym w jej współtworzenie, którzy dodatkowo zadbali o to, aby jej uczestnicy mogli w ciekawy sposób spędzić czas również po obradach. Pod koniec pierwszego dnia konferencji odbył się uroczysty bankiet w Młynie Słupskim, zaś drugiego dnia została zorganizowana wycieczka turystyczna do Ustki. Obie imprezy spotkały się z uznaniem uczestników konferencji i stanowiły doskonałe jej ukoronowanie.

Wynikiem konferencji staną się opublikowane niebawem tomy: w języku angielskim, pod red. Adrianny Biedroń i Doroty Werbińskiej, w języku niemieckim, pod red. Marioli Smolińskiej i Barbary Widawskiej, oraz w języku rosyjskim, pod red. Grażyny Lisowskiej i Jolanty Kazimierczyk.

Paweł S z e r s z e ń